

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
مدیریت کل حسابرسی و ریسک
اداره ریسک

مدیریت ریسک در بانک مرکزی

مجموعه مقالات (جادار)

پاییز ۱۳۹۷

عنوان و نام پدیدآور	مدیریت ریسک در بانک مرکزی: (مجموعه مقالات)/گردآورندگان سیدمحمدرضا حسینی‌پور... [و دیگران]
مشخصات نشر	تهران: پژوهشکده پولی و بانکی، ۱۳۹۷-
مشخصات ظاهری	ج.
فروست	پژوهشکده پولی و بانکی؛ ۳۱۵.
شابک	دوره: ۴-۳۴-۷۷۹۶-۶۰۰-۹۷۸، ج. ۱: ۷-۳۳-۷۷۹۶-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرستنویسی	فیا
یادداشت	گردآورندگان سیدمحمدرضا حسینی‌پور، محسن رحیمزاده نامور، لیلا آقامیرکلانی، فاطمه بگلری.
موضوع	بانک مرکزی ایران
موضوع	مدیریت ریسک مالی - مقاله‌ها و خطابه‌ها
موضوع	Financial risk management - - Addresses, essays, lectures
شناسه افزوده	حسینی‌پور، سیدمحمدرضا، ۱۳۵۷-، گردآورنده
شناسه افزوده	پژوهشکده پولی و بانکی
شناسه افزوده	Monetary and Banking Research Academy
رده‌بندی کنگره	HD۶۱/م۴ ۱۱۲
رده‌بندی دیویی	۵۸/۱۵
شماره کتاب‌شناسی ملی	۵۴ ۲۴۱۶

مدیریت ریسک در بانک مرکزی (مجموعه مقالات)، جلد اول
 گردآورندگان: سید محمدرضا حسینی‌پور، محسن رحیمزاده نامور، لیلا آقامیرکلانی، فاطمه بگلری
 ناشر: پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
 چاپ اول: پاییز ۱۳۹۷
 بها: رایگان
 شمارگان: ۵۰۰ نسخه
 قطع: وزیری
 شابک دوره: ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۹۶-۳۴-۴
 شابک جلد اول: ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۹۶-۳۳-۷
 فروست: ۳۱۵
 نشانی: تهران، میدان آرژانتین، ابتدای بزرگراه افریقا، پلاک ۱۰
 کدپستی: ۱۵۱۴۹۴۷۱۱۱ | صندوق پستی: ۷۹۴۹-۱۵۸۷۵
 تلفن واحد فروش: ۸۸۶۵۷۴۳۴ | دورنگار: ۸۸۶۵۷۳۹۹

فهرست:

پیشگفتار.....	۲
جهت گیری اصلی یک بانک مرکزی مدرن.....	۴
مدیریت ریسک های غیرمالی.....	۲۸
حاکمیت بانک مرکزی، نقش مدیریت ریسک غیر مالی.....	۴۶
نحوه طراحی و پیاده سازی چارچوب مدیریت ریسک غیرمالی.....	۱۰۶
مدیریت ریسک عملیاتی در بانک های مرکزی.....	۱۲۲
مدیریت ریسک شهرت در بانک های مرکزی.....	۱۶۳
اصولی برای یک چارچوب ریسک پذیری مؤثر.....	۱۸۸
ریسک پذیری در صنعت خدمات مالی.....	۲۰۷
تنظیم بیانیه ریسک پذیری یا راه کردن آن.....	۲۴۷

به نام خداوند جان آفرین حکیم سخن در زبان آفرین

اهداف اصلی بانک‌های مرکزی در بسیاری از اقتصادهای پیشرفته ثبات پولی و ارتقاء ثبات مالی است. ایفای نقش بانک مرکزی در ارتقای ثبات مالی تا قبل از وقوع بحران مالی ۲۰۰۹-۲۰۰۷ نه تنها مورد توجه قرار نگرفته، بلکه این هدف در مقایسه با هدف ثبات پولی، کمتر در قوانین کشورها درج شده است. هر چند در خصوص تعریف ثبات مالی اجماع وجود ندارد؛ لیکن برخی از صاحب نظران معتقد هستند که بانک‌های مرکزی به دلیل برخورداری از اطلاعات متقن و قابل اتکاء از بازارهای مالی و تحولات آن، دارای نقش جایگاه بااهمیتی در تحقق ثبات مالی و توسعه نظام مالی می‌باشند. اما ورود بانک‌های مرکزی به عملیات ثبات مالی و مدیریت بحران؛ آن‌ها را با چالش جدی نقبل ریسک‌های مالی و غیرمالی (شهرت) قابل توجه مواجه می‌سازد.

تا یک دهه پیش این اعتقاد وجود داشت که بانک‌های مرکزی از پذیرش ریسک اجتناب می‌نمایند، اما واقعیت این بود که این بانک‌ها اطلاعات بسیار گسترده‌ای در ریسک‌های فراروی خود نداشتند. پس از وقوع بحران مالی یادشده بانک‌های مرکزی علاوه بر الزام مؤسسات مالی تحت نظارت به ارتقاء ساختار مدیریت ریسک، نسبت به بازنگری ساختار راهبری داخلی خود به ویژه پیش‌بینی و شناسایی ریسک‌های خود اقدام نمودند.

در این راستا اداره ریسک بانک مرکزی ج.ا.ا در چارچوب شرح وظایف زمانی مصوب، مجموعه مطالعات جامعی جهت انتفاع از آخرین دستاوردها در زمینه چارچوب مدیریتی مدیریت ریسک در بانک‌های مرکزی و اجرایی نمودن آن در دست انجام دارد. نتایج بخش اول از این مطالعات در قالب ترجمه اسناد منتشره توسط نهادهای مالی معتبر بین‌المللی مانند BIS، IMF، بانک مرکزی اروپا و بانک مرکزی کانادا و همچنین مطالعات کاربردی انجام شده توسط شرکت‌های ارائه دهنده خدمات مشاوره‌ای بین‌المللی مانند Deloitte و Willis، به شرح زیر در این مجموعه آورده می‌شود:

۱- جهت‌گیری اصلی یک بانک مرکزی مدرن

۲- مدیریت ریسک‌های غیرمالی

- ۳- حاکمیت بانک مرکزی و نقش مدیریت ریسک غیرمالی
- ۴- مدیریت ریسک عملیاتی در بانک‌های مرکزی
- ۵- طراحی و پیاده‌سازی چارچوب مدیریت ریسک غیرمالی
- ۶- مدیریت ریسک شهرت در بانک‌های مرکزی
- ۷- اصولی برای یک چارچوب ریسک‌پذیری موثر
- ۸- ریسک‌پذیری در صنعت خدمات مالی
- ۹- تنظیم بیانیه ریسک‌پذیری یا رها کردن آن؟

قابل ذکر آنکه با توجه به جدید بودن مقوله مدیریت ریسک در بانک‌های مرکزی و به منظور آشنایی و بهره‌مندی از آخرین تجربیات و ستاوردهای نهادهای بین‌المللی و بانک‌های مرکزی مدرن و در راستای عملیاتی نمودن فعالیت‌های مدیریت ریسک در بانک مرکزی، اسناد معتبر دیگری نیز در دست تهیه است که به تدریج و پس از ویرایش و اصلاحات نهایی جهت بهره‌مندی عموم متخصصین و کارشناسان مالی و بانکی ارایه خواهد شد.

در خاتمه از مساعدت‌ها و راهنمایی‌های موثر و ارزشمند رییس کل محترم جناب آقای دکتر سیف، قائم مقام محترم جناب آقای دکتر کمیجانی، مدیرکل محترم حسابرسی و ریسک سرکار خانم اسدی پور و همکاران گرامی اداره ریسک سرکار خانم‌ها دکتر شامیرکلایی و بگلری و جناب آقای رحیم‌زاده نامور که در ترجمه و تدوین این مجموعه همکاری‌های قابل تقدیری داشته‌اند، کمال تشکر و قدردانی را دارم.

بضاعث نیاوردم الا امید
خدا یا ر نفوم مکن الا امید
امیدی که دارم به فضل خداست
که بر سعی خود تنبیه گردد. استطاست

اداره ریسک بانک مرکزی ج.ا.ایران

سیدمحمد رضا حسینی پور

تابستان ۱۳۹۷